חיבת הזרע של גדולי ישראל

הרב משה צבי נריה זצ"ל

הנר עוד מאיר

הרב משה צבי נריה (מנקין) שיום פטירתו יחול ביום הראשון הקרוב, חולל את אחד המהפכים הגדולים ביצור הדתי לאומי ובמיוחד על כ"ד הרא"ה קוק זצ"ל.

הרב נריה נולד בב"א בשבט תרע"ג (1913), בלודז' שבפולין לאביו הרב פתחיה מנקין וראשיו רחל. אביו שהיה תלמיד ה"חפץ חיים", כיהן כרב בכמה קהילות ברוסיה וזכה להערצה מצד בני עירתו ומקורביו. בצעירותו למד הרב נריה בישיבת בנימטק ובשבילה אצל הרב המשגיח ר' מרדכי פיינשטיין שהיה למדן ומעניק גדול ואחיו הצעיר של הפוסק הרב משה פיינשטיין.

בשנת תר"ל (1930) נשלחנו בן שבע עשרה, נודע לו כי הרא"ה קוק זצ"ל, רבה הראשי של ארץ ישראל פועל להצלת בני ישיבה מרוסיה ומנקש בעבודת סרטיפיקטים (אשרות עלייה). הוא סה במכתב בקשה מתוכל בדברי תורה לבנו של הרב קוק, הרב צבי יהודה זצ"ל, ולאחר זמן קצר קיבל מירושלים אשרת מעבר וכרטיס נסיעה. בב תמוז תר"ל (1930) הגיע לארץ ישראל ומיד עלה לירושלים ועם ההכרות הראשונית דבק בראי"ה ובבנו הרב צבי יהודה קשר קשור מעוקם ביותר. באותה עת יגע גם מתורתו של תלמידו - חברו של הרב, רבי עקיב משה חרל"פ והיה לא רק משומעי לקחו אלא גם מסמכריו בישיבת "מרכז הרב", במקביל לילמודיו בישיבת "מרכז הרב" השתלם במכון הוראה וכרבים מתלמידי הרב קוק, פנה להגשמה בצבורויות הישראלית, ברוחו ובחוגו של הרב קוק.

תוך התחבריותו לתורת ארץ ישראל של הרב קוק התוודע הרב נריה לתנועת הנוער "בני עקיבא" שהייתה אז בחיתוליה. הוא הוזמן להרצות בסניף התנועה בירושלים ולאט לאט הקרבה והרגיש כי מוטלת עליו המשימה להתמודד עם השאלות, הלבטים והשאיפות שפיעמו בלב הנוער והמסיקיו אותם. לאחר זמן נאות להצטרף כמרכז הסניף יחד עם זאת המשיך בלימודיו בישיבה. הרב נריה התגלה כמשורר וחיבר את שיריו ופזמוניו של האדמון, אחד מהם אף הפך להמנון התנועה. הוא שימש בעודך הראשון של ביטאון התנועה "זרעים" וכאן נמצא שדה מבורך לכישרונו הספרותי.

במאמרים רבים נכתבו שם על ידו בנספך שמות ספרותיים. בפעולתו בתנועה הגיע למסקנה כי אין תחליף לישיבה כמצבר רוחני ומסתמהם בפני החולנויות ויש צורך להקים ישיבה ברוח חדשה התואמת לשאיפות בני עקיבא.

ב"י מרחשוון תר"ש (1940) חרף התנגדויות בתוך הנוער, עלה הרב נריה עם 13 נערים ויישב את ישיבת בני עקיבא הראשונה במושב העובדים הידתי כפר הרא"ה. הישיבה פרצה דרך בכך ששילבה עבודת אדמה ולימודי קודש ביחד. לימים, עקב דרישת הנוהרים, הוכנסו לישיבה לימודי תיכון ועל חשבון הכסיים, וזאת חרף התנגדותו של הרב נריה. בעקבות ייסוד ישיבת בני עקיבא בכפר הרא"ה נוסדו ישיבות תיכוניות רבות בכל רחבי הארץ, בכך הפכה הישיבה ל"אם הישיבות התיכוניות". בעקבותיהן אף קמו בתי ספר מקצועיים, אולפנות לבנות, וישיבות הסדר.

למרות סירובים רבים להשתלב ברשימת המפד"ל לכנסת, שיקנה את דעתו בעקבות עיוותים מתוכננים בחקיקה אשר היו עלולים לפגוע קשות בחינוך הדתי בכלל ובישיבות בפרט. לשם מטרות קודש זו נכנס לכנסת הכשבעית. היה חבר בוועדות החינוך והרווחה של הכנסת וכיהן בה עד תשל"ח (1974). כאמיתי וכו להתשבה והערכה מבוקר נם על ידי התומנדרים לדעותיו. הרב נריה כתב את הבוגרפיה של הרב קוק במספר רב של ספרים, תוך שהוא שזור בהם סיפורים והגות משל הרב קוק. בשנת תש"ח (1978) זכה בפרס ישראל על תרומה מיוחדת לקידומה ופיתוחה של החברה המדינה.

בשנת 1993 עד רקיע התנגדותו להסכם אוסלו! הקים הרב נריה יחד עם הרב שאול ישראלי זצ"ל ר"בל"א מרן הרב אברהם שפירא שליט"א, את הארגון "איחוד הרבנים למען עם ישראל וארץ ישראל", על דקע התנגדותם להסכמי אוסלו.

הרב נריה נפטר בגיל 82, ב"ט בכסלו ה'תשע"ו (1995), שמונה מוחיר אחריו דור שלם של תלמידים שהפיצו אחריו את תורתו ודרכו החינוכית בעשרות מוסדות ברחבי הארץ. מלוחיו האחרונות ביטאו אולי יותר מכל את אהבתו הגדולה לארץ ישראל וקדושתה: "יקר לי! **תתמנו אותי בדברי תורה! אחזור בארץ ישראל ובקדושתה. תנו לי להגיד שלום לארץ ישראל! ולהחרד מצנה אחרבה, כשמחה וברגון קדושה אני מבקש. קודש קודשים אני מבקש. תנו לי קדושת ארץ ישראל, תנו לי קדושת אהבת ישראל, תנו לי הרגשת קדושת ארץ ישראל. תנו לי הרגשת קדושת עם ישראל!" אז קרא כמה פעמים בקול גדול, "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד" ובימים במילים "מקדש מלוי", והחזיר משמרתו הקדושה לאחר.**

על פרשת השבוע לשיעלה כתב: "ויבא יעקב שלם... ויחן את פני העיר (ל"ג, י"ח) בבראשית רבא מובא: "כמנס בערב שבת עם דמדומי חמה מבעוד יום, וקבע מחנהו מבעוד יום, "יעקב אבינו ידע את העולם שלא במירה. "אם תשיב משבת רגלך... המאכלתיך נחלת יעקב אביך". נחלת יעקב דווקא, נחלה ללא מיצרים שכן עליו נאמר "ופרצת ימה וקדמה צפונה ונגבה, ואילו במדרש אומרים חז"ל שדווקא יעקב הוא האב שקבע תחומין. מדוע? נראה שרק היודע לקבוע תחומין וגבולות בשעת ששטוט בעת דמדומי חמה: איש האמת שדעותיו מגובשות, ואיתנו בהירה, הוא אשר שום תחומין וגבולין אינם מגבילים ותוחמים אותו, הוא המתפשט וכובש שלא במירה".

לימים נוסד על שמו הישיבה נריה באזור בנימין, ואף נקרא על שמו רחוב בפתח הקוזה, בה הקים בעת שהיה חבר הנהלה (ואח"כ ראש מחלקת הדרכה בבני עקיבא) אם סניף בני עקיבא הראשון ("מלאכם") ובה גרו הוריו עת עלו ארצה.

מעטים מול רבים

המשך מעמוד הפוצר

תחורה בכוונה מציגנה את תולדות ישמעאל ועשו, כי מדל ישמעאל עומד יצחק אבינו שעל אף שאינגו מתרבה כשיעמאל אחיו, יש לו השכנתה אלוקית המבשרת לו: "גור בָּאָרֶץ הַזֹּאת, וְאֶהְיֶה עִמְּךָ וַאֲבָרֲכֶךָּ; כִּי לְךָ וּלְזַרְעֲךָ, אֶתֵּן אֶת כָּל הָאֲרָצֹת הָאֵל" (כ"ו, ג'), ומול שאו ראלופיו עומד יעקב שעם כל הסיבוכים המשפחתיים, יש לו השכנתה אלוקית המבשרת לו: "וְאַתָּה-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאַבְרָהָם וּלְיִצְחָק--לְךָ אֶתְּנֶנָּה; וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ, אֶתֵּן אֶת-הָאָרֶץ" (ל"ה, י"ב).

מול כל הניסיונות בדרוכו לחלל את הארץ בשעונות שונות של ריבוי אוכלוסייה פלשתינית, אז באינם עבאי וכחוני כבדומה, אין אנו נתרעים. אף שאין אנו רבים ומערכה היחסים בתוך האומה הישראלית מסוכבת ומורכבת, עם זאת אין אנו חוששים כיוון שאנו באים בשם ההבטחה האלוקית, בשם הקשר לקב"ה ובשם ההשגחה על האומה הישראלית שהובטח לה לרשת את הארץ. ●

> **"יתשתה הישוב בארץ ישראל, יבנה הבית הלאומי, מתוכו יפוח רוח גדול, נשמת האומה תתעורר לתחיה, מעומק טבעה תכיר את כל מהותה"**
>
> (הראי"ה קוק, אורות התחיה, עמוד ע"ט)

גליון 25 | כסלו תשס"ז | 39 שנים לשחרור ירושלים ש"ע והגולן

במה תורנית חידתוכלנית ומגשית לחיזוק וחיזיתנו בחרב

ישל שלנו

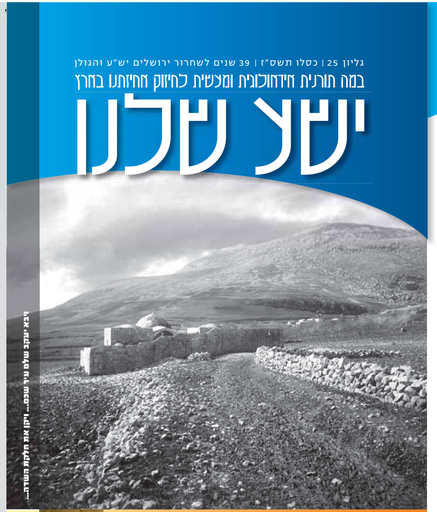

סיפור של מקום "זלא יהיה שריד לבית עשו" מתוך ההפטרה (עובדיה א', י"ח)

"צ ח ואדום ללבשו אדום פורה בדרכו בבואו מאדום..." משפט זה מתוך מזמור ה"אנעים זמירות" שאנו שרים בשבת מבטא רעיון המזהיר בספר ישעיה (ס"ג א' - ד') - "מי זֶה בָּא מֵאֱדוֹם, חֲמוּץ בְּגָדִים מִבָּצְרָה... מְדוּעַ אָדֹם, לִלְבוּשֶׁךָ וּבְגָדֶיךָ, כְּדֹרֵךְ בְּגַת. פּוּרָה דָרַכְתִּי לְבַדִּי... כִּי יוֹם נָקָם, בְּלִבִּי; וּשְׁנַת גְּאוּלַי, בָּאָה..."

פסוקים אלו ועוד רבים אחרים בנביאים מבטאים יחס עוין כלפי האדומים, אשר על פי דברי עובדיה בהפטרה, היו שותפים לחורבן יהודה על ידי הבבלים. אנו יודעים כי בימי בית שני נקרא חבל הארץ שמדרום לחברון "אידומיאה". ככל הנראה תהליך ההשתלטות של האדומים על חבלי ארץ אלה החל בסוף ימי בית ראשון ואלון מכוונים דברי הנביאים.

המתח הרב בין עשו ויעקב בפרשה מלמד על עתיד היחסים בין ישראל ואדום. גרעינה של ממלכת אדום נמצא בחלק הצפוני של הרי אדום - בין נחל זרד בצפון למטרה בדרום, אזור זה גבוה ומבורך בכמות משקעים טובה המספיקה לגידולים שונים. במזרח חבל ארץ זה, בערבה, ישנו מרבץ גדול של נחושת שמהווה, גם הוא מקור מחייה.

באדום נחפרו שלושה אתרים מרכזיים: טאוויל, אום אל ביארה ובוצרה. בוצרה מזוהה עם בצרה המוזכרת בשפעיה ס"ג. אם תהליך טבעי של מעבר אכלוסיה בשל תנאים כלכליים אם שהיה זה חלק מתהליך צבאי של השתלטות דרום יהודה. ברור שכבל שממלכת יהודה נחלשה עם כיבוש בבל, הלכה וגברה ההשתלטות האדומית על הנגב (בקעת באר שבע ובקעת ערד) עד שהגיעו לאזור שמדרום לחברון.

עדות לאיום ולמתח בין יהודה לאדום ואולי גם הגדות לכך שלאדומים הייתה מגמת השתלטות על הנגב וצמונה לו היא - אוסטרקון שנמצא במצודה בערד. ערד בתקופת המקרא היא מצודת גבול אל מול הנגב, שם ישבו אנשי יהודה (ביניהם כם כהנים) על המשמר במטרה לגרום מהאויב מהדרום לעלות מבקעת ערד צמונה דרך הר עמשא אל חברון ומשם לירושלים. מצודת ערד ריכזה מסביבה מצודות קדמיות נוספות. באוסטרקון זה דובר על אספקה למצבים קדמיים והכול מחשש: "פן תבוא אדום שמה" כלומר שיבוא אדומי שמפניו יש להיזהר ולהיערך צריך להיערך.

האדומים הגיעו אל הנגב ואף התיישבו באתרים גדולים ועסקו בפולחן לאל שלהם הנקרא "קוס". אתרים כאלה נמצאו בקיטמית (ליד בסיס נבטים) בחצבה ועוד. חלק מהאדומים אשר הגיעו לאידומיאה גיירו בימיו של יוחנן הורקנוס ומתוכם אף יצא המלך הורדוס, אשר שיפץ ופיאר את בית המקדש. הורדוס לא היה אהוב, כידוע, ובשביל רוב הגם הוא ייצג את רומא ואת תרבותה, ואולי זו הסיבה שחל"ז רואים ברומא את מלכות אדום. בשלב מסוים התנצרו הרומאים לכן הפכו התרבות הרומית והדת הנוצרית כמייצגת את מלכות אדום - עד יומנו.

המאבק במלכות אדום ובכוח האדומי הוא מאבק כפול - חיצוני מול תרבות ה"גוי" המקדשת את התיצעיות ואת ה"עכשויזים" ("הלעיטני נא.. ציד בפיו..") ומאבק פנימי אל כל אחד מן אדום ועשו המצויים בו.

במאבקים אלה נצבת בעז"ה, רק עם עוצמה שבכוחה לרתום כוחות אלה ולהביק מהם את הטוב, כפי שעשה יוחנן הורקנוס בגיירו את האדומים. ●

מבט לחתישבות | רימונים

נוף, שלווה וחיי קהילה

"יפנו וינוסו המדבר אל סלע הרמון שש מאות איש וישבו הסלע רימון ארבעה חודשים"... (שופטים כ' מ"ז).

רימונים, שנה קהילתי מעורב, של חילוניים ודתיים. שוכן באזור ספר המדבר, על כביש אלון במרחק של 20 דקות מירושלים ושעה מתל-אביב ומשתייר למטה בנימין. מן היישוב נשקף נוף מרהיב אל עבר בקעת הירדן וצופה על הרי - השומרון, ירושלים ומן המלח. היישוב שוכן בסמוך לכוכב השחר מצפון, ומעלה מכמש מדרום.

היישוב רימונים החל את דרכו לפני 26 שנה, כהיאחזות נחל שעלתה לקרקע ביום כ' בשבט תש"ז (1977). ההיאחזות עברה למקום קבע והתאזרחה ב'ד' בתשרי תשמ"א (1980).

במשך למעלה מ-24 שנה התאפיין היישוב כחילוני, ובמהלך השנתיים האחרונות פתח את שעריו למשפחות דתיות. היום, מונה היישוב כ150 משפחות, מתוכן 30 משפחות צעירות דתיות.

במקום קיימים שירותים שונים: בית כנסת, בריכת שחיה חצי אולימפית, מכולת, דואר, מבנה רב-תכליתי, מעון, גני ילדים - גן דתי וגן חילוני, מקווה, ספרייה, משתקייה, מ'מבורי ומרכז נוער.

אם אתם רואים עצמכם חיים בנוף מהמם, בשלווה פסטורלית ומעורבים בחיי קהילה תוססים, בואו והשתלבו בחיי הקהילה בישובנו. רימונים נמצאת בתנופת קליטה ובניה, אנו מזמינים אתכם לבוא, לבקר ולהיכנס. ●

לפרטים נוספים ניתן לפנות לשירה הקהילה:

052-5666289

מרכז מידע אמנה:

1-800-260-240

במה תורנית חידתוכלנית ומגשית לחיזוק וחיזיתנו בחרב

ישל שלנו

על הפרשה וישלח

הרב רמי רחמים ברכיהו רב היישוב טלמון

מעטים מול רבים

ספר בראשית אנו מוצאים פעמים רבות שהתורה מונה את סדר הדורות. בפרשה בראשית מציינת התורה את סדר הדורות מאדם הראשון ועד לנח: "זֶה סֵפֶר, תּוֹלְדֹת אָדָם. בְּיוֹם בְּרֹא אֱלֹקִים אָדָם" (ה', א'), ובפרשת נח שוב אנו לומדים על תולדות האבות מנח ועד לאברהם אבינו: "וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת בְּנֵי נֹחַ, שֵׁם חָם וָיָפֶת" (י', א').

נוראה בפשטות כי טעם הדבר הוא ללמדנו את סדר השתלשלות האבות מהאדם הראשון ועד לנח, ומנח שגם הוא האדם הראשון לאחר המבול, ועד לאברהם אבינו. אולם נראה היה כי מרגע מתיחתו של אברהם אבינו, לא המנה התורה כי אם את השתלשלות הדורות מאברהם דרך יצחק ויעקב עד ליציאת בני ישראל מצרים וכו'.

ולשם מה מונה התורה את תולדות עשו לפי סדר שמותיו בפרשתנו לא זו בלבד, אלא שהתורה מונה תולדות עשו לפי ציוריותם: "אֵלֶּה, אֱלִיפַז בְּנֵי עֵשָׂו" (ל"ו, ט"ו). מה עניין אליפז עשו לתורה משה רבנו? הדברים נכונים גם לגבי המניין שערכה התורה לתולדות ישמעאל בפרשת חיי שרה: "וְאֵלֶּה תֹלְדֹת יִשְׁמָעֵאל בֶּן אַבְרָהָם אֲשֶׁר יָלְדָה הָגָר הַמִּצְרִית" (כ"ה, י"ב), ומאי נפקא מינה מי הם תולדות ישמעאל בפרשתנו?

בגמרא בסנהדרין (צ"א, א') מסופר על בני ישמעאל ובני קטורה שבאו לפני אלכסנדר מקדון ותבעו בעלות על ארץ ישראל, טענתם הייתה: "ארץ כנען שלנו ושלכם דכתיב ואלה תולדת ישמעאל בן אברהם וכתיב ואלה תולדות יצחק בן אברהם". הטענה על בעלות הארץ היא שותפתכנו, אין מודבר בתביעה לבלעדיות אלא לשותפות "שלנו ושלכם" והתביעה של בני ישמעאל באה מעצם העובדה שהתורה נתנה מקום גם לתולדות ישמעאל, מכאן שגם להם יש זכות בירושת הארץ. האם לא מכוח זה באים גם בני עשו לדורותיהם ותובעים גם הם שליטה בארץ הקודשה? שהרי גם לגבי עשו נאמר: "וְאֵלֶּה תֹלְדֹת עֵשָׂו, הוּא אֱדֹם" (ל"ו, א'), ואם כן מדוע נתנה התורה פתח לבני ישמעאל ועשו לדרוש ירושה על הארץ?

נראה לומר שהסיבה לציון תולדותיהם של ישמעאל ועשו הוא בדיוק לא כדי לתת להם מקום לפתחון פה, אלא כוונת התורה היא הפוכה לחלוטין: תיאור הריבוי אצל ישמעאל עולה לתת לנו תחושה כי במאבק כותני עד ירושת ברכת אברהם, הכח והגדול של בני ישמעאל היושבים בחצרותם ובעיותם עולל חלילה להכריע את יצחק אבינו שהוליד רק שני ילדים וכל ניסיונותיו להחזיק בבארות אביו אברהם עולים בתוהו. כאשר אנו קוראים על כל בני שני האלופים אנו עולים להגיע לחלישות הדעת שיוכל שכל האלופים הללו עומד יעקב אבינו ושנים עשר ילדיו עם כל הסיבוכים והמאבקים הפנימיים בתוך משפחת יעקב, מנין יוכל כמצב כזה להתבגר בכוח בני עשו ישמעאל?

המשך בעמ' 11

שבת	ירושלים	שכם	תל אביב	חיפה	חברון	באר שבע
כניסה	16:00	16:04	16:14	16:03	16:16	16:08
יציאה	17:15	17:14	17:16	17:14	17:16	17:17

ציבור החוקרים והמתעניינים מוזמן לכנס השנתי בנושא

הספר והמדבר בארץ ישראל

שיערך ביום ראשון, כ"ו כסלו התשס"ז (17/12/06)

במרכז סיור ולימוד סוסיא

10:00 - 12:30

מושב ג', יו"ר פרופ' חנן אשל

דר' דוד עמית | רשות העתיקות

עופר - שפוג יהודי במסלולת יהודה בין ההר ובמנגב

מר יוגל ברנר | רשות העתיקות

סוסיא בתקופות הבית הפוגר, המקצא הארכאולוגי והמרפשות היסטוריה.

דר' בעז זיסו אוניברסיטת בר אילן

בתי הקברות של תורבת ביישוב אשר בדרום שפלת יהודה והישוב הכפרי בדרומה.

מר יהודה גוברין מיזוג

תורבת קריות - ישוב קדום ביו בר למדבר.

מר שחר בץ | רשות העתיקות

תפוסות הנגמי הקבורה (סמולל) בדרום הר חברון.

14:00 - 12:30 הפסקת צהריים

סיור באתר סוסיא / מצפה יאיר

(תצפית על הספר והמדבר)

16:00 - 14:00 - מושב ב', יו"ר דר' בעז זיסו

עקיבא לונדון סוסיא, אוניברסיטת בר אילן

שחזור זרי פירות שאבדו - גרסת "פארק גיהה".

דר' זאב משל המכון לארכאולוגיה אוניברסיטת תל אביב

איתור העדנה המקראית.

אלי איין גדי

הקלע לבחורדות מצב יים המלח ומחלופות לפתרון.

אייל גרסון עדה עזקן

המנון הנפיוי של עולם הוא במדבר ונספר המדבר.

הסעות ללא תשלום (הרפשה מראש)

7:30 מתל אביב, רחנת רכנת צפון

08:15 מירושלים, רחנת "בנני האומה"

ארוחת צהריים (המשלם) במקום.

כניסה לכנס: 20 ₪ לאדם

לפרטים:

טל' 02-9963424, 052-4825679/80

www.susya.org.il

השבת אבידה תפילין וטליתות

מתקופת המאבק נגד ההתנתקות נמצאו מספר תפילין

- תפיסנית כחולה + תפילין + סידור
- טלית + תפילין ע"ש אורי אהרון • תפילין ע"ש אליאור ג.

כמו כן ישנם תפילין וטליתות ללא שמות

לקבלתם: 02-6211999

דברים בשם חומרים

ד"ר מקס נורדאו
ושבו בנים לגבולם

שבת אז, בה אנו קוראים על מות רחל באם הדרך בואכה בית-לחם, אנו מביאים בפניכם את דברי של ד"ר מקס נורדאו, מןהסיפר **ההסתדרות הציונית העולמית, המתאר מה הביא אותו לחשוב על פתרון הבעיה היהודית בדרך של שיבה לציון.**

בלילה השני של הקונגרס הציוני הראשון בבזל, נאם נורדאו בגרמנית נאום ארוך, בו שדיב כמוהו פעמים אחדות את שלוש המילים הנבואיות של ירמיהו הנביא. "ושבו בנים לגבולם". כאשר ישאל על ידי ציר צעיר מירושלים בבזל, ד"ר יהודה אז, איך הגיע אדוני אל הפסוק הזה, ועוד בעברית, והרי לא תאם את הרקע החינוכי שלו, **אמר ד"ר נורדאו: אם המלים האלה אני חייב לכי שאני חייב לו את כל יהדותי וציונותי. אדם שאינני יודע את שמו, אדם שעבעבם היה אז לי לכן 0 אז 50 שנים. ותעשה שהיה כך היה:** לי יש קלייניקה לילדים בפרז. נכנסה אלי אישה מהגרת מפולין, שבים לראשה לילד כבן 8 או 10, חיוור פנים, חולה מזה שלושה שבועות. הוזלץ בפניה להביא אותו אלי. אני לוקח כרטיס לפתוח למטופל חדש, אני מוסה לדובב אותו בשפת המדינה, הוא בקושי מגמגם בצרפתית. ואני שואל את אמו, שגם היא חלשה מאד בשפה, היא אומרת – הוא לא לומד בבית ספר רגיל הוא לומד ב"חדר". זה בית ספר ליהודים. ואני נזפתי בה קשות: כך רק מביאים אוטיסמות. פתחנו בפניכם אם שערי המדינה, פליטים מפולין, מדוע אין הילד לומד את שפת הלאום כאן? והיא התנצלה שהוא עוד צעיר, שבעלה שייך לדור הישן, אבל הוא עוד יגדל וילמד בגימנסיה, ויידע את השפה. ואני בזעם שואל את הילד: ב"חדר" הזה, מה לומדת? וזו השתוגה הילד, אורז עיניו, ביידיש, שאני מהגרמנית שלי הבנתי, אמר לי מה הוא למד בפעם האחרונה בחדר.

יעקב, הוא אומר, על ערש דוי: מזמין את יוסף, מצווה עליו, משביע אותו, ומתמנן בפניו, אל נא תקברני במצרים. יש מערת המכפלה. אברהם, יצחק, שרה, רבקה, שם קברתי את לאה ושאשתי מצמרים הקרתני בקבורתם. "ואני בבואי מפדן, מתה עלי רחל בארץ כנען, בדרך, בעוד כברת ארץ לבוא אפרתה, וקבר אותה שם בדרך בית לחם". מה פתאום, באמצע הבקשה של יעקב, הוא מספר לו על קבר רחל? אומר רש"י – זוה הכל הילד הזה מדבר, בן 8 או 10 – ומביא דברי חז"ל – "שהרגיש יעקב אבינו צורך להתנצל בפני יוסף ולומר – אני מטרח עליך טרחה כזאת, לשאת אותי ממצרים לחברון. אני עצמי לא טרחתי לאמא שלך, לרחל, את הטרחה הזאת, למרות שהייתי קרוב מאד, על יד ציר צעיר מירושלים בבזל, ד"ר יהודה אז, אין הגיע אדוני אל הפסוק הזה, ועוד בעברית, והרי לא תאם את הרקע החינוכי שלו, **אמר ד"ר נורדאו: אם המלים האלה אני חייב לכי שאני חייב לו את כל יהדותי וציונותי. אדם שאינני יודע את שמו, אדם שעבעבם היה אז לי לכן 0 אז 50 שנים. ותעשה שהיה כך היה:** לי יש קלייניקה לילדים בפרז. נכנסה אלי אישה מהגרת מפולין, שבים לראשה לילד כבן 8 או 10, חיוור פנים, חולה מזה שלושה שבועות. הוזלץ בפניה להביא אותו אלי. אני לוקח כרטיס לפתוח למטופל חדש, אני מוסה לדובב אותו בשפת המדינה, הוא בקושי מגמגם צרפתית. ואני שואל את אמו, שגם היא חלשה מאד בשפה, היא אומרת – הוא לא לומד בבית ספר רגיל הוא לומד ב"חדר". זה בית ספר ליהודים. ואני נזפתי בה קשות: כך רק מביאים אוטיסמות. פתחנו בפניכם אם שערי המדינה, פליטים מפולין, מדוע אין הילד לומד את שפת הלאום כאן? והיא התנצלה שהוא עוד צעיר, שבעלה שייך לדור הישן, אבל הוא עוד יגדל וילמד בגימנסיה, ויידע את השפה. ואני בזעם שואל את הילד: ב"חדר" הזה, מה לומדת? וזו השתוגה הילד, אורז עיניו, ביידיש, שאני מהגרמנית שלי הבנתי, אמר לי מה הוא למד בפעם האחרונה בחדר.

אני – מספר ד"ר מקס נורדאו לא ידעתי את נפשי – הסבתי אל פני לחלון, כדי שהאם והילד לא יראו את דמעותי זולגות, ואמרתי לעצמי: מקום, הלוא תבוש והלוא תיכלם? אתה אדם משכיל, נחשב כאינטלקטואל, עם תוארי דוקטור, אינך יודע מעט מדעי מדברי ימי עמך, מכל כתבי הקודש הללו. כלום. ובה ילד חולה, חלוש, מהגר, בלוי. והוא מדבר על יעקב ועל יוסף ועל יהודיה ועל רחל, כאילו תמוד שלשום, הכל חי לנגד עיניו. מחיתי את לחיי לפני שהסבתי אל פני אליהם. ואמרתי בלבי - עם שיש לו ילדים כאלה, שחיים כל כך אל עברם, הם גם יחיו עם עתיד מהיר.

בעיתון של סוף אותו שבוע ראיתי מודעה: "מי שגורל הנס היהודי חשוב בעיניו, מי שאנושיותו כואבת לו ומי שמחפש פתרון, נא להתקשר לחתום מטה לטכס עצה. ד"ר תיאודור הרצל". מיד נעניתי.

כשהקמנו את הקונגרס הציוני הראשון, וכבודתי לנאום בו, ריחפה לנגד עיניי דמותו של הילד, שאת שמו איני זוכר, אבל **את המלים האלה לא אשכח לעולם. כי הם בסיס הציונות, הם בסיס היהדות: "ושבו בנים לגבולם".** ● (מתוך ספרו של פרופ' אברהם שמואל יהודה)

האיום הפנימי

הארגון הערביישראלי "מוסאוואה" הגיש השבוע למוסדות הממלכתיים של מדינת ישראל נייר עמדה משפטי בו מפורטת רשימת "דרישות". המסמך כולל תביעה לחזור לכפרים הערביים שנוטשו ב'48, כיון אוטונומיה למגזר הערבי בתחום החינוך ושינוי הדגל והמנון המדינה. "מצאנו עצמנו במצב אבסורדי שבו יהודים מחליטים מה טוב לערבים", מלינים כותבי המסמך, "כעת יהיה על מקבלי ההחלטות לקחת בחשבון גם דעתנו". הדיון ברשימת הדרישות צפוי לעלות גם למליאת הכנסת ביוזמת חברי הכנסת הערבים. לגבי סמלי המדינה, הדגל והמנון, אומרים ב"מוסאוואה" כי יש לשנותם כך שיתנו "ביטוי ראוי לוכחותם של האזרחים הערבים ולשייכותם ההיסטורית".

כמה ימים קודם לפרסום רשימת הדרישות הזאת נערך בעיר רמלה כנס, שבמרכזו עמדו אירועי ה"נכבה". הדוברים בכנס הדגישו את הצורך של החברה הישראלית בהגדרה ב"שואה" שבקדה את ה"עם" הפלשתיני בה הקמת מדינת ישראל, ואחד הדוברים, מרצה באוניברסיטת בירזיית, אף לא בחל במילים כשהשוה את המתרחש ברצועת עזה למחנות השמדה. ד"ר אילן פפה, מרצה המנין באוניברסיטת חיפה, שגם פרסם לאחרונה ספר תחת השם "היטהור האתני של פלשתין", תקף בכינוס את אבות הציונות ומקימי המדינה ששמו להם למטרה לסלק את הפלשתינים, ותושביה המקוריים של הארץ הזו. ואם לא די בכך, באוניברסיטה שבה מלמד ד"ר פפה חילקו באחרונה יומנים לציבור הסטודנטים הערבים. ביומנים, שהופצו על-ידי המלג הצפוני של התנועה האסלאמית, מצוינים תאריכים "היסטוריים" כגון יום השנה לפיגוע בבנייני התאומים, תאריך חטיפת החיילים בגבול לבנון, יום הולדתו של בן-לאדן ועוד. היומן שובץ בתמונות "גדולי האומה" דוגמת יאסר ערפאת, מראן ברגותי, וחסן נסראללה בתעודים הקשורים לפעילות הטרור שלהם. "אני לא מבין על מה הרעשן", הסביר האחראי לחלוקת היומנים מטעם התנועה האסלאמית, "נסראללה וערפאת של מהיהי העם הערבי. חשוב שאציבור יזכור את המהנהים שלו, את מי שסולל את הדרך לעצמאות שלו".

בפריפריה גוברת החזילה של הערבים אל השכונות היהודיות. בנהריה, מעלות, כרמיאל, יפו, רמלה ולוד רוכשים ערבים דירות בשכונות יהודיות, רכישה זו נעשית בארגון ועידוד מוסדות הבקרה הערבים ובתמיכה מומנית של מטיפי האסלאם.

לפני חודשיים כתעם ובוצע לינ' בתלמידי ישיבת ההסדר בעכו בעת חגיגות שמחת תורה, כשמאות ערבים משולהבים צצאו על הישיבה, מצוידים באבנים, אלות ונבפים, ניסו לפגוע בתלמידים תוך שהם משמיעים קריאות "אללה אכבר". המשטרה נאלצה להבריח את התלמידים בדרך מסחור וללוות את הבחורים עד לבתיהם.

המאבק על ארץ ישראל ועל דמותה של המדינה לא נעצר בגבולות יהודה ושומרון. כשאנו מבקשים לתגן על קיומה של מדינת ישראל ואופיה, עלינו לראות לנגד עיינינו גם את נייר העמדה של "מוסאוואה", אין הימומים באוניברסיטת חיפה ואת הכנס ברמלה כחלק מאותה תביעה לבטחה מהמסוך הקיומה של המדינה.

במתח שבין "מדינה דמוקרטית" ו"מדינה יהודית" אנו מציבים ללא היסוס את המדינה היהודית לפני דמוקרטיה. קודם יהודית, אחר"כך דמוקרטית. זוהי העדפה מתקנתה עבור הנם היהודי. העדפה שמגדירה מדינה אחת לעם אחד שזו ארצו היחידה. מי שמוכן לחיות בם סדר עדיפויות זה יתכבד ויישב עמנו. ●

בנוף קדומים קסום של ארץ ישראל, בלילה ומתמתמת
שכונת מצפה ישי בישוב קדומים
מבצע מחירים ענק עד ע"ז בשבט
600,000 ₪
בתי אבן מדהימים ● חד' ● 125 מ"ר ● מפרץ שבע עשיר
עם אפקציה להרחבה בעתיד ● בתים נוסיפו לסכירה
● כניסה מיידית
מרכז מידע אמנה: 1-800-260-240
אנחנו לצידך בעוד אירגון לבד מקום מעולה
יפיפיה: 054-6727302 ● 05-7931094
קדומים

השומרון
ובתי אמונה
גאים להציג:
סימפוניה לאיכות חיים
פדואל
הישוב: דוד חורני
הקרקע: 160 משפחות
הבית: 128 מ"ר בנוי + 89 מ"ר מטפחת
845,000 שח
רבבה
הישוב: דוד חורני
הקרקע: 150 משפחות
הבית: 109 מ"ר בנוי + 63 מ"ר מטפחת
702,000 שח
קרית נטפים
הישוב: דוד קולקין
הקרקע: 100 משפחות
הבית: 111 מ"ר בנוי + 73 מ"ר מטפחת
710,000 שח
יקיר
הישוב: דוד קולקין
הקרקע: 300 משפחות
הבית: 108 מ"ר בנוי + 76 מ"ר מטפחת
683,000 שח
קרני שומרון
הישוב: עיריה מעבר - בשכונת הדגן
הקרקע: 1300 משפחות
הבית: 171 מטר מרובע אחד 100 מ"ר + 165 מ"ר
682,000 שח
בתי אמונה
שרות זו מאמנה מלא
בתי אמונה מבנים בנויים מהמבנה
בתי אמונה מבנים בנויים מהמבנה
בתי אמונה מבנים בנויים מהמבנה